

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

03 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Gordilă Nicolae,

Judecători – Guzun Ion, Covalenco Elena, Catan Liliana și Diaconu Iurie,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare, declarate de către administratorul SRL „CASADAVA”, Chirtoacă Boris, reprezentantul legal al SRL „CASADAVA”, Boșcanean Vitalie și avocatul Cerga Ion în numele inculpatului Chirtoacă Boris, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2017, în cauza penală privindu-i pe

Chirtoacă Boris Xxxxx, Xxxxx

SRL „CASADAVA”, Xxxxxx

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *prima instanță*: 03.09.2014 – 20.06.2016;
2. *instanța de apel*: 12.07.2016 – 11.05.2017;
3. *instanța de recurs*: 27.06.2017 – 03.10.2017;

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 20 iunie 2016, Chirtoacă Boris Xxxxx a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal și a fost condamnat la o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 5 000 mii unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare în entități comerciale pe un termen de 5 ani.

Tot prin aceeași sentință SRL „CASADAVA” xxxxx a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal și a fost condamnată la o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 6000 unități convenționale, cu lichidarea persoanei juridice SRL „CASADAVA”.

S-a încasat de la Chirtoacă Boris și SRL „CASADAVA” în mod solidar în beneficiul statului 349 776 lei.

Măsura preventivă în privința inculpatului Boris Chirtoacă s-a menținut obligațiunea de nepărăsire a localității de trai.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Chirtoacă Boris Xxxxx, fiind fondatorul și administratorul SRL „CASADAVA” xxxxx, înregistrată la Camera înregistrării de Stat la 31.10.2006, persoană responsabilă de activitatea economico-financiară a întreprinderii, a comis infracțiunea de evaziune fiscală care a condus la neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari, în următoarele circumstanțe: în perioada lunilor decembrie 2011-august 2012, Chirtoacă Boris Xxxxx, fiind administratorul SRL „CASADAVA”, urmărind scopul obținerii unui venit ilegal, a inclus în documentele contabile și fiscale date denaturate privind procurări de servicii care au avut la bază operațiuni ce nu au existat.

Astfel, Chirtoacă Boris, fiind administratorul SC „CASADAVA” SRL, în perioada lunilor decembrie 2011-aprilie 2012, a achiziționat fictiv de la SC „Plato Plus” SRL, anulată ca subiect al impunerii cu TVA la data de 23.08.2012 și care a fost inclusă în lista delicvențelor, servicii, și anume servicii de reparații a unui strung de model UBB 112 care aparține remizei de vagoane din mun. Bălți a Î.S. „Calea ferată din Moldova”, în sumă totală de 1 624 984, 8 lei inclusiv TVA 270 830, 80 lei în baza facturilor fiscale nr. FV 6860094 din 30.12.2011, FV 6899806 din 29.02.2012 și FV 6899887 din 01.04.2012, în care au fost introduse date denaturate care au la bază operațiuni ce nu au existat și contrar prevederilor art. 101(1), 102(1,7), 115(2) din titlul III al Codului Fiscal, SC „CASADAVA” SRL a beneficiat de trecere în cont a TVA neîntemeiat.

Tot el, fiind administratorul SC „CASADAVA” SRL, în perioada lunilor mai 2012-august 2012, a achiziționat fictiv de la SC „Carita Trans” SRL, anulată ca subiect al impunerii cu TVA la data de 11.01.2013, inclusă în lista întreprinderilor delicvente la 05.04.2013, servicii, și anume servicii de reparații a unui strung de model 1512F1 care aparține remizei de vagoane frigorifice din or. Basarabeasca a Î.S. „Calea ferată din Moldova” în sumă totală de 857 089, 48 lei, inclusiv TVA 142 848, 25 lei în baza facturilor fiscale nr. FB2255161 din 31.05.2012 și FB2846421 din 02.08.2012, în care au fost introduse date denaturate care au la bază operațiuni ce nu au existat și contrar prevederilor art. 101(1), 102(1,7), 115(2) din titlul III al Codului Fiscal, SC „CASADAVA” SRL a beneficiat de trecere în cont a TVA neîntemeiat.

Ca rezultat al acestor acțiuni criminale, de către conducătorul SC „CASADAVA”

SRL, Chirtoacă Boris, în perioada lunilor decembrie 2011- august 2012 a fost diminuată Taxa pe valoarea adăugată aferentă bugetului în sumă totală de 349 776 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Chirtoacă Boris și SC „CASADAVA” SRL, Xxxxx, au săvârșit infracțiunea de evaziune fiscală, caracterizată prin fapta persoanei care a inclus în actele financiar-contabile a întreprinderii a datelor denaturate care au la bază operațiuni ce nu au existat, fapt care a dus la diminuarea Taxei pe Valoare Adăugată aferentă bugetului în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 549 776 lei.

3. Sentința de a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Avocatul Ion Cerga în numele inculpatului Chirtoacă Boris, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței contestate și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care a-l achita pe Chirtoacă Boris învinuit de comiterea infracțiunii incriminate.

În motivarea apelului a menționat că:

- instanța de judecată nu a constatat că anume inculpatul Chirtoacă B. a introdus date denaturate în facturile fiscale FV 6860094 din 30.12.2011, FV 6899806 din 29.02.2012, FV 6899887 din 01.04.2012, FB2255161 din 31.05.2012 și FB 2846421 din 02.08.2012. A menționat că, alte documente primare contabile cum ar fi act de verificarea și predarea lucrărilor efectuate în baza facturilor fiscale, de către acuzare nu sunt considerate fictive;

- instanța de judecată nu a demonstrat ce date denaturate au fost incluse de către inculpatul Chirtoacă Boris în facturile fiscale FV 6860094 din 30.12.2011, FV 6899806 din 29.02.2012, FV 6899887 din 01.04.2012, FB2255161 din 31.05.2012 și FB 2846421 din 02.08.2012. Fapt ce duce și la nulitatea rechizitoriului: nu este stipulat ce anume sa denaturat în actele contabile;

- de asemenea, în apel s-a relatat că instanța de judecată nu a constatat că serviciile de reparație a strungurilor nu au fost prestate, or, cum se susține de către acuzatorul de stat nu au fost reparate, iar potrivit materialelor cauzei penale (f.d. 29-31, 32-94 vol. XXIV) și declarațiilor martorilor: A. Vremea, V. Șvedov, Ig. Utenin, s-a constatat că serviciul de reparația strungurilor a fost acordat și efectuat, fapt confirmat și prin lipsa pretențiilor din partea beneficiarului ÎS „Calea Ferată din Moldova”;

- instanța de fond nu a stabilit elementele și circumstanțele ce ar putea duce la declararea nulității raporturilor juridice petrecute între SC „CASADAVA” SRL și ÎS „Calea Ferată din Moldova”. Legislația națională stabilește prin dispozițiile legislației

civile modul și forma constatării nulității a unui act juridic. Potrivit alin. (1) art. 221 Cod Civil, actul fictiv este un act juridic încheiat fără intenția de a produce efecte juridice. Potrivit materialelor cauzei penale în urma tranzacțiilor în cauză s-a produs efect juridic: f.d. 32-37, 78-94 vol. XXIII;

- instanța a ignorat și lipsa elementelor unui agent economic delicvent cu referire la SC „Plato Plus” SRL și SC „Carita Trans” SRL;

- prin rechizitoriu, acuzarea a invocat că delicvenți a întreprinderilor SC „Carita Trans” SRL (anulat ca subiect al impunerii TVA și inclus în lista delicvenților la data de 23.08.2012) și SC „Plato Plus” SRL (anulat ca subiect al impunerii TVA la data de 11.01.2013 și inclus în lista delicvenților la data de 05.04.2013). Și, potrivit aceluiași rechizitoriu, raporturile juridice între SC „CASADAVA” SRL și SC „Carita Trans” SRL au fost finalizate în aprilie 2012, iar între SC „CASADAVA” SRL și SC „Plato Plus” SRL în luna august 2012, adică SC „Plato Plus” SRL, SC „Carita Trans” SRL activau fără a fi declarați delicvenți. Prin urmare, agenții economici SC „Plato Plus” SRL și SC „Carita Trans” SRL purtau obligațiunea față de buget cu referire la TVA, în momentul realizării raporturilor juridice. Această obligațiune a SC „Plato Plus” SRL, SC „Carita Trans” SRL o stabilește prevederile alin. 1, 7 art. 102 Cod Fiscal, prevedere ignorată de instanța de fond;

- acuzarea nu a întreprins măsuri în vederea audierii factorilor de decizie ale contribuabilului SC „Plato Plus” SRL, administratorul B. Havronici. Audierea acestui subiect putea confirma sau infirma poziția acuzatorului în partea realizării legale a raportului juridic cu referire la subantreprenoriat;

- cu referire la calificarea acțiunilor inculpatului Chirtoacă Boris, argumentele care la fel au fost ignorate de către instanța de fond, or instanța de fond nu a stabilit care acțiuni a lui B. Chirtoacă pot fi calificate ca includerea în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor date denaturate privind veniturile sau cheltuielile, a unor cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale. ÎS „Calea Ferată din Moldova” nu a înaintat pretenții cu referire la reparația efectuată a strungurilor sau la capitolul de către cine a fost efectuată reparația.

Date denaturate sunt acele date incorecte, special modificate, referitoare la mărimea veniturilor, cheltuielilor ori deducerilor necesare pentru calcularea impozitelor, precum și datele care reflectă incorect starea de fapt în forma ignorării unor informații importante;

- potrivit rechizitoriului, acuzarea susține că SC „CASADAVA” SRL nu a efectuat

reparații a strungurilor. Apărarea nici nu a susținut acest fapt. Apărarea a susținut că în baza contractelor de subantreprenoriat s-au realizat lucrările de reparații ale unui strung de model UBB 112 în sumă de 1624984-80 lei și a unui strung de model 1512F1. Legislația națională nu prevede restricții în acest sens.

Totodată, instanța de fond nu sa expus prin care acțiuni ale inculpatului s-a manifestat reflectarea incorectă a stării de fapt în forma ignorării unor informații importante, nu a stipulat ce reflectări incorecte a stării de fapt în formă de ignorare a unor informații importante a admis inculpatul;

- consecvent, s-a indicat că prevederile art. 244 Cod penal, se referă la evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și a organizațiilor. Chirtoacă B. este o persoană fizică și nicidecum nu poate fi atrasă la răspundere penală potrivit normei precitate. Instanța a ignorant și acest argument invocat de către apărare.

Obiectul nemijlocit al infracțiunii este constituit din totalitatea de relații sociale care asigură interesele statului în sfera financiară, adică în ceea ce privește formarea bugetului public național pe calea încasării impozitelor, contribuțiilor la asigurări sociale și a altor plăți obligatorii de la persoanele juridice. Relațiile care asigură realizarea normală a funcțiilor de control asupra încasării depline și la timp a impozitelor formează obiectul nemijlocit adiacent. Din prezenta explicare reiese că partea vătămată poate fi numai STATUL. Pentru a fi întrunite toate elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 244 Cod penal, este necesară existența daunei materiale adusă bugetul statului, însă, potrivit deciziei IFS din 17.12.2013 (f.d. 148 vol. XXIV), cu referire la TVA, de către SC „CASADAVA” SRL nu au fost aduse daune material bugetul statului;

- în continuare, apărarea a relatat că alte circumstanțe de fapt, ignorate de către instanța de fond sunt următoarele și anume, potrivit contractului din 21.12.2011, încheiat între SC „CASADAVA” SRL și ÎS „Calea Ferată din Moldova” (f.d. 14 vol. XXIII) și a contractului din 17.05.2012, încheiat între SC „CASADAVA” SRL și ÎS „Calea Ferată din Moldova” (f.d. 75 vol. XXIII), contractanții au stabilit posibilitatea efectuării reparației a strungurilor prin subantreprenoriat și alegerea specialiștilor în vederea executării reparației. Potrivit declarațiilor martorilor A. Vreamea, Ig. Utenin, V. Șvedov este confirmată circumstanța privind folosirea acestei condiții contractual de către SC „CASADAVA” SRL, inclusiv și transmiterea sumei de 20 000 000 lei în numerar martorului Ig. Utenin.

Mai mult, prin control documentar efectuat de către IFS mun. Chișinău din

17.12.2013, abateri fiscale cu referire la impozitul TVA în activitatea SC „CASADAVA” SRL nu au fost stabilite (f.d. 148 vol. XXIV);

- drept temei legal pentru a trece în cont sumele TVA pe valorile materiale, serviciile procurate servesc (art. 102 alin. (6), (7) din Codul fiscal) factura fiscală, procurată de furnizor în modul stabilit de la organul autorizat. Livrarea trebuie să fie efectuată de către furnizorul care a eliberat factura fiscală sau să fie importată de către subiectul impozabil. Această regulă se referă la cazurile în care cumpărătorul primește documentul justificat (factura fiscală), care corespunde cerințelor prevăzute de art. 19 al Legii contabilității, și nu există probe referitoare la falsul blanchetei de strictă evidență (factura fiscală), nu există probe care ar confirma faptul că cumpărătorul a știut despre neautenticitatea documentului și a datelor incluse de el, nu există probe privind efectuarea livrării de către alte persoane decât cele indicate în factura fiscală în rubrica „Furnizor”. În speța dată sunt prezente probe suficiente că ultima eliberare de facturi fiscale cu referire la reparația strungurilor a fost efectuată de către subantreprenori SC „Carita Trans” SRL și SC „Plato Plus” SRL. Or, acuzarea urma să dovedească complicitatea SC „CASADAVA” SRL în diminuarea TVA-ului de către SC „Plato Plus” SRL și SC „Carita Trans” SRL și să atragă la răspunderea contribuabilii SC „Carita Trans” SRL și SC „Plato Plus” SRL. Potrivit materialelor cauzei penale, acuzarea contrar prevederilor alin. (1) art. 101, alin. (1), (7) art. 102, alin. (2) art. 115 din titlul III al Codului Fiscal, stabilește nevinovăția factorilor de decizie ale contribuabililor SC „Plato Plus” SRL și SC „Carita Trans” SRL (f.d. 160, 163-166, 231-232, 240-242 vol. XXIII, f.d. 4, 7, 32-42, 44, 59, 173-179, 189-193, 201-202, 227-238 vol. XXIV);

- de asemenea, nu este clar faptul că factorii de decizie a contribuabililor SC „Plato Plus”, SRL și SC „Carita Trans” SRL, care potrivit prevederilor alin. (1) art. 101, alin. (1), (7) art. 102, alin. (2) art. 115 din titlul III al Codului Fiscal au diminuat TVA (fiind ultimul subiect al raportului juridic cu referire la efectuarea serviciilor de reparație a strungurilor), sunt scoși de sub urmărire penală, iar, factorul de decizie ale SC „CASADAVA” SRL care a dispus de contracte de subantreprenoriat legale (f.d. 107-109, 128 vol. XXIV), a transferat TVA pe conturile bancare ale SC „Plato Plus” SRL și SC „Carita Trans” SRL, și în condiția de confirmarea realizării actului juridic (f.d. 114, 117, 119, 129, 135-142) este lăsată cu calitatea de învinuit;

- mai mult, potrivit materialelor cauzei (f.d. 212 vol. XXIV) SC „Carita Trans” SRL este pusă sub învinuire, având acest statut până în prezent, dar în fața instanței de

judecată este numai SC „CASADAVA” SRL și administratorul acestui contribuabil.

Potrivit prevederilor Codului fiscal contribuabilii au dreptul la trecerea în cont a impozitelor achitate sau care urmează a fi achitate a taxei pe valoarea adăugată în condițiile prevăzute de art. 102 Cod fiscal. Trecerea în cont a taxei pe valoarea adăugată se efectuează pentru valorile materiale, serviciile procurate, dacă subiectul impozabil dispune de factura T.V.A. (fiscală) sau documentul care confirmă achitarea T.V.A la valorile materiale, serviciile procurate, pe care a fost achitată furnizorului taxa pe valoarea adăugată. Factura T.V.A. trebuie să includă toată informația conform prevederilor art. 117 Cod fiscal și să fie eliberată de organele abilitate. Trecerea în cont a sumei T.V.A. la valorile materiale, serviciile procurate reprezintă operația de reducere a obligațiilor subiectului impozabil față de buget privind obligațiile de achitare a T.V.A. Restituirea sumei T.V.A. către subiectul impozabil reprezintă o acțiune de transfer a mijloacelor bănești din bugetul de stat la contul subiectului înregistrat drept plătitor T.V.A. în cazurile și în condițiile prevăzute de Titlul III al Codului fiscal. Trecerea în cont și restituirea sumelor T.V.A. sînt operativ distincte și se desfășoară conform regulilor stabilite de legislație pentru fiecare caz în parte.

Astfel, subiectul impozabil, calculează T.V.A. de la livrările efectuate, formând o datorie față de buget, trece în cont sume T.V.A. achitate sau care urmează a fi achitate furnizorilor pentru valorile materiale, serviciile procurate, micșorând datoria față de buget; achită la buget diferența dintre sumele de T.V.A. calculate și sumele T.V.A. trecute în cont; în cazul depășirii sumelor T.V.A. trecute în cont asupra sumelor T.V.A. calculate, suma depășirii se raportează la următoarea perioadă fiscală sau se restituie la buget în dependență de situația concretă în raport cu legislația fiscală SC «Casadava» SRL, în baza contractelor de subantreprenoriat încheiate cu SC „Plato Plus” SRL și SC „Carita Trans” SRL, a efectuat trecerea în cont a sumelor TVA pentru serviciile procurate, micșorând datoria față de stat, iar, la rîndul său, SC „Plato Plus” SRL și SC „Carita Trans” SRL nu au asumat obligațiunea sa față de bugetul statului, avînd primirea pe seama sa a sumelor TVA primite în urma serviciilor acordate;

- în continuare, apărarea a relatat că instanța de fond stipulează că statul a fost prejudiciat prin diminuarea TVA de către SC „CASADAVA” SRL.

Statul în instanțele judiciare cu referire la bugetul de stat, este reprezentat de către Ministerul Finanțelor RM sau Inspectoratul Fiscal al RM.

Potrivit materialelor cauzei penale Ministerul Finanțelor RM sau Inspectoratul Fiscal al RM nu au invocat careva pretenții față de SC „CASADAVA” SRL.

Dimpotrivă, conform actului de control din 17.12.2013 (f.d. 148 vol. XXIV), efectuat de către IFS, s-a confirmat că în perioada anilor 2011-2012 în activitatea SC „CASADAVA” SRL lipsa abaterilor de la legislația fiscală cu referire la obligațiunile față de bugetul de stat;

- în continuare, în apel s-a indicat că apărarea a solicitat respingerea probei acuzării adusă prin raport de expertiză contabilă nr. 155 din 25.06.2014 (f.d. 84-99 vol. XXIV), efectuată de către expertul S. Șapteboi, or efectuarea expertizei a fost făcută fără a fi luate în considerație rulajul bancar (transferurile efectuate de către SC «Casadava» SRL) și ignorarea obligațiunilor contribuabililor SC „Plato Plus” SRL și SC „Carita Trans” SRL, apărute în urma primirii în cont a TVA din relațiile comerciale formate în baza contractelor de subantreprenariat.

În cadrul cercetării judecătorești, la întrebările puse, expertul a declarat că întru formarea concluziei de către el nu au fost luate în cont transferurile bănești efectuate de către SC „CASADAVA” SRL pe conturile SC „Plato Plus” SRL și SC „Carita Trans” SRL (f.d. 114, 117, 119, 135-142 vol. XXIV) și documentele bancare prezentate în cadrul ședinței de judecată), având destinația plății achitarea serviciilor de reparație a strungurilor (f.d. 78- 94 v.23, f.d. f.d. 114, 117, 119, 129 vol. XXIV). Instanța de fond a ignorat această circumstanță stabilită în cadrul cercetării judecătorești, totodată, fiind respinsă cererea privind numirea unei expertize repetate.

Totodată, apărarea a indicat că este necesară numirea unei expertize repetate, or potrivit raportului de expertiză nr. 155 din 25.06.2014 (f.d. 84-99 vol. XXIV), s-a stabilit o diminuare a obligațiunii fiscale față de buget: TVA în suma totală de 349776-00 lei în perioada decembrie 2011-august 2012 de către agentul economic SC „CASADAVA” SRL în raport cu tranzacțiile efectuate cu ÎS „Calea ferată din Moldova”.

Potrivit raportului de expertiză nr. 155 din 25.06.2014, nu s-a dat aprecierea transferurilor efectuate de către SC „Casadava” SRL în adresa SRL „Plato Plus” și SRL „Carita Trans” în perioada anilor 2011-2012.

Potrivit raportului de expertiză nr. 155 din 25.06.2014, transferurile mijloacelor bănești efectuate de la SRL „CASADAVA” în adresa SRL „Plato Plus” și SRL „Carita Trans” s-au ignorat de către experți cu motivarea: lipsa personalului calificat, lipsa depozitului, lipsa documentelor ce atestă proveniența pieselor;

- potrivit contractelor încheiate între SRL „CASADAVA” și ÎS „Calea ferată din Moldova” (f.d. 29-31, 75-77 vol. XXIII), executorul SRL „CASADAVA” a fost în drept să dispună de angajarea unor alți subiecți în vederea reparației strungurilor, or, în

condiția expusă în pct. 3 nici SRL „CASADAVA” nu poate fi considerat ca agent economic ce putea să efectueze lucrări de reparația a strungurilor și, prin urmare nu a fost obligat să achite TVA;

- potrivit actului de control documentar nr. 1-681890 din 21.03.2014, efectuat de către IFPS DGMC, nu au fost depistate abateri de la legislația fiscală (inclusiv și relațiile legate de achitarea TVA) cu referire la raporturile juridice între SRL „CASADAVA” și ÎS „Calea ferată din Moldova” (f.d. 152 vol. XXIII);

- deasemenea, nu a fost oferită o apreciere corespunzătoare declarațiilor martorilor A. Vremea, administratorul SRL „Carita Trans”, V. Șvedov, Ig. Utenin.

3.2. Administratorul SC „CASADAVA” SRL, Chirtoacă Boris, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței contestate și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care SC „CASADAVA” SRL să fie achitată de la comiterea infracțiunii imputate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2017, a fost respins, ca inadmisibil, apelul declarat de către Chirtoacă Boris în interesele SC „CASADAVA” SRL.

A fost respins, ca nefondat, apelul avocatului Cerga Ion în numele inculpatului Chirtoacă Boris, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 20 iunie 2016, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a menționat că, la pronunțarea sentinței instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că Chirtoacă Boris a săvârșit infracțiunea imputată lui.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală în cauză și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

În această ordine de idei, instanța de apel a reținut că, inculpatul Chirtoacă Boris n-a recunoscut învinuirea adusă lui și a refuzat să facă declarații în cadrul cercetării judecătorești, în instanța de fond.

Necătând la faptul că inculpatul Chirtoacă B. nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, vina acestuia se dovedește integral de următoarea sistemă de probe, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, și care combat și argumentele apelului, inculpatului, cum ar fi: declarațiile martorilor Utenin Igor, Vremea Andrei, Șvedov Valeriu.

Astfel, instanța de apel a conchis că, declarațiile martorilor menționați corespund adevărului, deoarece sunt consecutive, veridice și utile, coroborează între ele, cât și cu celelalte probe pe care le vom analiza în continuare, și care în ansamblu dovedesc pe deplin vina inculpatului Chirtoacă Boris în comiterea acțiunilor intenționate și anume, săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală, caracterizată prin fapta persoanei care a inclus în actele financiar-contabile a întreprinderii a datelor denaturate care au la bază operațiuni ce nu au existat, fapt care a dus la diminuarea Taxei pe Valoare Adăugată aferentă bugetului în proporții deosebit de mari.

Mai mult ca atât, instanța de apel a conchis că, vina inculpatului Chirtoacă Boris se confirmă integral și prin materialele și probele scrise, anexate la dosarul penal, care coroborează cu declarațiile martorilor sus-indicați, cum ar fi: nota de informare privind salariu și alte plăți efectuate de către patron în folosul angajaților și privind impozitul pe venit reținut din aceste plăți referitor la întreprinderea „Plato-Plus” SRL, se constată că cet. Utenin Igor nu a fost angajat la întreprinderea menționată în perioada când au fost efectuate lucrările de reparație, (f.d. 212-213 vol. XXIII); nota de informare privind salariu și alte plăți efectuate de către patron în folosul angajaților și privind impozitul pe venit reținut din aceste plăți referitor la întreprinderea „Carita-Trans” SRL, se constată că cet. Utenin Igor nu a fost angajat la întreprinderea menționată în perioada când au fost efectuate lucrările de reparație, (f.d. 214-215 vol. XXIII); procesul-verbal de ridicare din 11.06.2014, în urma căruia de la IP sect. Ciocana mun. Chișinău au fost ridicate facturile fiscale, contracte, bonuri de plată registre de evidență a mărfurilor a întreprinderii SC „CASADAVA” SRL, prin care documental se confirmă tranzacțiile dintre Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și SC „CASADAVA” SRL și dintre „CASADAVA” SRL cu SC „Plato Plus” SRL și SC „Carita Trans” SRL, (f.d. 21-22 vol. XXIV); raportul de expertiză nr. 155 din 25 iunie 2014, se confirmă că în perioada decembrie 2011-august 2012 de către agentul economic SC „CASADAVA” SRL, în raport cu tranzacțiile efectuate cu Î.S. „Calea Ferată din Moldova” au fost diminuate obligațiile fiscale față de buget, și anume Taxa pe valoare adăugată, în sumă totală de 349 776,00 lei, (f.d. 84-99 vol. XXIV); procesul-verbal de examinare a documentelor din 16.07.2014, în rezultatul căruia au fost examinate facturile fiscale, contracte, bonuri de plată registre de evidență a mărfurilor a întreprinderii SRL „CASADAVA”, prin care documental se confirmă tranzacțiile dintre Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și SC „CASADAVA” SRL și dintre „CASADAVA” SRL cu SC „Plato Plus” SRL și SC „Carita Trans” SRL, acte ridicate conform procesului-verbal de ridicare din 11.06.2014 și care

au fost puse la baza calculării obligațiilor fiscale față de buget pe care le are SC „CASADAVA” SRL. (f.d. 166-167 vol. XXIV); procesul-verbal de ridicare din 07.05.2014, conform căruia se confirmă ridicarea de la B.C. „Mobiasbanca” SA a informației cu privire la conturile bancare și tranzacțiile pe aceste conturi a întreprinderii „Casadava” SRL, prin care se confirmă achitățile de către ÎS „Calea Ferată din Moldova” către SRL „CASADAVA” și SRL „CASADAVA” către SRL „Plato-Plus”, SRL „Carita-Trans” și SRL „Igrocom” pentru procurări de servicii care au avut la bază operațiuni care nu au existat (f.d. 73-95 vol. IV); procesul-verbal de ridicare din 07.05.2014, conform căruia se confirmă că a fost ridicată de la B.C. „Moldinonbank” SA informația cu privire la conturile bancare și tranzacțiile pe aceste conturi a întreprinderii „Plato-Plus” SRL, prin care se confirmă achitățile SRL „CASADAVA” către SRL „Plato-Plus” pentru procurări de servicii care au avut la bază operațiuni care nu au existat (f.d. 96-105 vol. IV); procesul-verbal de ridicare din 07.05.2014, conform căruia se confirmă că au fost ridicate de la B.C. „Victoriabank” SA informația cu privire la conturile bancare și tranzacțiile pe aceste conturi a întreprinderii „Plato-Plus” SRL pentru procurări de servicii care au avut la bază operațiuni care nu au existat (f.d. 106-127 vol. IV); procesul-verbal de ridicare din 14.05.2014, conform căruia se confirmă că au fost ridicate de la B.C. „Eximbank” SA informația cu privire la conturile bancare și tranzacțiile pe aceste conturi a întreprinderii „Carita-Trans” SRL, prin care se confirmă achitățile de către SRL „CASADAVA” către SRL „Carita-Trans” pentru procurări de servicii care au avut la bază operațiuni care nu au existat (f.d. 140-231 vol. IV); procesul-verbal de ridicare din 10.06.2014 conform căruia se confirmă că a fost ridicată de la B.C. „Eximbank” SA informația cu privire la conturile bancare și tranzacțiile pe aceste conturi a întreprinderii „Igrocom DI” SRL, prin care se confirmă achitățile SRL „CASADAVA” către SRL „Igrocom DI” pentru procurări de servicii care au avut la bază operațiuni care nu au existat (f.d. 128-139 vol. IV); procesul-verbal de examinare din 17.07.2014 a documentelor, conform căruia se confirmă că au fost examinate rulajul contului bancar 2224710SV22296047100 MDL care este deținut de către SC „Casadava” SRL la B.C. „Mobiasbancă”, din care rezultă că SRL „CASADAVA” a transferat sume bănești SRL „Carita-Trans”, SRL „Plato-Plus” și SRL „Igrocom DI” pentru procurări de servicii care au avut la bază operațiuni care nu au existat, (f.d. 169-170 vol. XXIV); corpurile delictelor conform ordonanței de recunoaștere în calitate de corp delict din 16 iulie 2014 (f.d. 168 vol. XXIV).

Instanța de apel a conchis că, aceste probe scrise, coroborează cu întreaga sistemă

de probe analizată mai sus și confirmă, cu certitudine, vinovăția inculpatului Chirtoacă Boris, dar și a SC „CASADAVA” SRL, în comiterea infracțiunii imputate lor.

Instanța de apel a indicat că, nu pot fi reținute argumentele în partea ce ține de valabilitatea tranzacțiilor încheiate între ÎS „Calea Ferată din Moldova” și SRL „CASADAVA”, precum și a contractelor de subantrepriză încheiate între SRL „CASADAVA” și „Plato-Plus” SRL și între SRL „CASADAVA” și SRL „Carita-Trans”, or, activitatea tranzacțiilor menționate rezultă din procurările de servicii care au avut la bază operațiuni care nu au existat, în special inexistența prestării serviciilor ÎS „Calea Ferată din Moldova” de către SRL „CASADAVA” prin subantreprenorii SRL „Plato-Plus” și SRL „Carita-Trans”, servicii care au fost de fapt prestate de către alte persoane, anume de către martorul acuzării Igor Utenin și alte persoane atrase de către ultimul la efectuarea reparațiilor, aceste persoane neavând vre-o legătură cu SRL „CASADAVA”, SRL „Plato-Plus” și SRL „Carita-Trans”.

Subsecvent, nu au fost reținute nici argumentele apărării în partea în care s-a relatat că acțiunile inculpatului Chirtoacă Boris nu întrunesc elementele infracțiunii incriminate, or latura obiectivă a faptei prejudiciabile comise de către inculpatul Chirtoacă B., s-a realizat prin includerea în actele financiare-contabile a întreprinderii SC „CASADAVA” SRL a datelor denaturate care au la bază operațiuni ce nu au existat, anume prin facturile fiscale FV 6860094 din 30.12.2011, FV 6899806 din 29.02.2012 și FV 6899887 din 01.04.2012, în sumă totală de 1 624 984, 8 lei inclusiv TVA 270 830, 80 lei, precum și facturile fiscale FB 2255161 din 31.05.2012 și FB2846421 din 02.08.2012, în sumă de 857 089, 48 lei, inclusiv TVA 142 848, 25 lei, în care au fost introduse date denaturate care au la bază operațiuni ce nu au existat, anume faptul că serviciile de reparație în realitate nu au fost prestate de către SRL „Plato-Plus”, dar de către persoana fizică Igor Utenin și alte persoane la solicitarea ultimului, care nemijlocit au efectuat aceste lucrări.

Subsecvent, a fost necesar de reținut la acest capitol că facturile fiscale menționate mai sus, în care au fost introduse date denaturate care au la bază operațiuni ce nu au existat, au fost semnate și ștampilate de către inculpatul Chirtoacă B. în calitate de administrator al SRL „CASADAVA”, care au servit drept temei pentru trecerea în cont a TVA în sumă de 349 776 lei a SRL „CASADAVA”, taxă pe valoare adăugată aferentă bugetului de stat.

În continuare, instanța de apel a statuat asupra temeiniciei concluziei primei instanțe referitor la faptul că sunt irelevante argumentele reprezentantului SRL

„CASADAVA”, și cele ale avocatului Ion Cerga, cu referire la achitățile făcute de către SRL „CASADAVA” către SRL „Plato-Plus”, SRL „Carita-Trans” și SRL „Igrocom DI”, deoarece, aceste transferuri nu infirmă și nu combat caracterul fictiv al tranzacțiilor încheiate între persoanele juridice respective, care au avut la bază operațiuni care nu au existat.

De asemenea, nu au putut fi reținute nici argumentele în partea în care s-a invocat că nu SC „CASADAVA” SRL ar fi comis evaziunea fiscală, dar SRL „Plato-Plus”, SRL „Carita-Trans” și Igor Utenin, or fapta prejudiciabilă a fost realizată la momentul includerii în actele financiare-contabile a întreprinderii SC „CASADAVA” SRL a datelor denaturate care au la bază operațiuni ce nu au existat.

Astfel, față de lucrul judecat de primă instanță, s-a constatat motivarea amplă și temeinică a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu fapta incriminată prin rechizitoriu inculpatului, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din CțEDO.

Instanța de apel a considerat că, instanța de fond la numirea tipului și măsurii de pedeapsă inculpatului Chirtoacă Boris a ținut pe deplin cont de prevederile art. 6, 7, 61, 75 - 78 Cod penal, gravitatea infracțiunii comise, motivul acesteia, de persoana acestuia și corect a considerat că îndreptarea și reeducarea lui este posibilă cu aplicarea unei pedepse sub formă de amendă, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare în entități comerciale pe un termen de 5 ani.

Referitor la apelul declarant de către administratorul SC „CASADAVA” SRL, Chirtoacă Boris, instanța de apel a menționat că, conform materialelor cauzei penale, rezultă că în cadrul examinării cauzei în instanța de fond în calitate de reprezentat legal al SC „CASADAVA” SRL, a participat Boșcăneanu Vitalie. Dreptul de a reprezenta SC „CASADAVA” SRL, fiindu-i oferit prin procura nr. 07 din 15.06.2015, semnată și autenticată în modul corespunzător de către administratorul SC „CASADAVA” SRL, (inculpatul) Chirtoacă Boris.

Necătând la aceasta, apel a înaintat, în interesele SC „CASADAVA” SRL nu reprezentatul legal al SC „CASADAVA” SRL, Boșcăneanu Vitalie, dar inculpatul Chirtoacă Boris, care nu a participat la judecarea cauzei în prima instanță în calitate de reprezentat al SC „CASADAVA” SRL, dar a avut calitatea procesuală de inculpat.

Astfel, în cazul dat instanța de apel a considerat că administratorul SC „CASADAVA” SRL, Chirtoacă Boris, nu are împuterniciri de a-i reprezenta interesele și de asemenea nu este în drept de a înainta cerere de apel în interesele SC

„CASADAVA” SRL.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1. Avocatul Cerga Ion în numele inculpatului Chirtoacă Boris, prin care, indicând temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 5), 6) și 8) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

În motivarea recursului declarat invocă că instanța de apel nu a dat o apreciere juridică argumentelor invocate de către apărare, judecând cauza în apel exclusiv acceptând concluziile date de către organul de urmărire penală și nu a motivat soluția sa în hotărârea pronunțată privind admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor invocate de către apărare și administrate în cadrul cercetării judecătorești, precum și lipsa unei aprecieri cu referire la lipsa elementelor infracțiunii incriminate, fapt ce a viciat esențial soluția instanțelor inferioare.

În rest a invocat argumente similare celor invocate în cererea de apel declarată în cauza dată (f.d. 1-8 vol. XXVI).

5.2. Administratorul SRL „CASADAVA”, Chirtoacă Boris și reprezentantul SRL „CASADAVA”, Boșcanean Vitalie, prin care, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

În motivarea cererii de recurs (având conținut similar cererii de apel declarate în cauza dată) invocă următoarele argumente:

- instanța de apel a ignorat faptul invocat de către recurent din care rezultă că atât la etapa urmăririi penale, cât și în instanța de fond inculpatul SRL "CASADAVA" nu a fost asistat de un avocat, contrar art. 17 al Cod de procedură penală;

- instanța de apel a constatat că de fapt apelul declarat de către conducătorul SRL "CASADAVA", a fost depus contrar prevederilor art. 401 al Cod de procedură civilă. Concomitent, instanța a menționat că reprezentantul legal al SRL "CASADAVA" care a participat în prima instanță, (subsemnatul, în baza procurii nr. 07 din 15.06.2015-procură care era expirată la momentul depunerii cererii de apel) urma să depună apelul, însă a fost indicat atât în textul recursului, cât și în instanța de apel că procura cu împuternicirile reprezentantului legal a fost expirată. În acest context unica persoană care era în drept să semneze cererea a fost conducătorul Chirtoacă Boris, care la rândul său a semnat și a autentificat corespunzător cererea de apel. De menționat, că reprezentantul legal este angajat al inculpatului și nu poate fi obligat să depună apelul,

în așa mod inculpatului SRL "CASADAVA" i se poate leza dreptul de a ataca sentința. Instanța de apel a ignorat prevederile art. 401 alin. (1) pct. 6) care expres prevede că apelul poate fi declarat de către orice persoană ale cărei interese legitime au fost prejudiciate (...) printr-un act al instanței. În această ordine de idei, Chirtoacă Boris, subsemnatul, are calitate de conducător al inculpatului; fondator unic și a fost lipsit în prima instanță de un apărător, (reprezentantul legal în perioada de la pronunțarea sentinței până la depunerea apelului nu avea împuterniciri - procura fiind expirată). Deci, instanța de apel neîntemeiat a respins apelul fără a se expune pe marginea lui astfel lipsindu-l pe inculpatul SRL "CASADAVA" de dreptul la un recurs efectiv și dreptul de a ataca sentința;

- conducătorul inculpatului SRL "CASADAVA" nu a fost înlăturat de la administrarea întreprinderii, concomitent urmează de menționat că este unicul fondator și deci până în prezent reprezintă organul decisiv și executiv al inculpatului SRL "CASADAVA";

- un alt moment important, care a fost ignorat de către instanța de apel: reprezentantul inculpatului, subsemnatul, a susținut apelul declarat în instanța de apel;

- instanța de apel, a lezat apelantului: dreptul la un recurs efectiv deoarece nu s-a expus referitor la demersurile înaintate de către apelanți și respinse de către instanța de fond privind efectuarea expertizei fiscale-contabile;

- instanța de fond a dat o încadrare juridică greșită faptei săvârșite ignorând probele legal admise în proces și refuzul de a stabili situația exactă de fapt care a avut loc, probele din dosar nu sunt reflectate în raportul de expertiză pe care se axează sentința, în acesta listă urmează de inclus ordinele de plată anexate la dosar și actul Inspectoratului Fiscal de Stat, care confirmă că în acțiunile inculpatului nu au fost admise careva abateri la calcularea obligațiilor fiscale;

- instanța de fond a ignorat toate demersurile depuse de către reprezentantul SRL "CASADAVA", care aveau relevanță în proces, prin care s-a solicitat:

- a. Invitarea în calitate de parte pe dosar al reprezentanților Ministerului de Finanțe și Inspectoratului Fiscal Principal de Stat;

- b. Dispunearea efectuării controlului tematic de către organele fiscale la următorii agenți economici SRL "Carita Trans", SRL „Plato Plus" și SRL "CASADAVA" - această informație urma să elucideze operațiunile (relațiile economice), care de fapt au avut loc între acești subiecți;

- c. În instanța de fond, nu a fost prezentată informația referitor la persoanele care

au ridicat mijloacele financiare din conturile bancare al SRL "Carita Trans" și SRL „Plato Plus" - această informație urma să dezvăluie persoana, care de fapt a tănuit, a ridicat mijloacele bănești de pe conturile întreprinderii și ulterior s-a achitat (parțial sau total) pentru serviciile executate de către întreprinderile menționate mai sus;

- SRL "CASADAVA" nu a avut posibilitatea de a prezenta aceste documente, din acest motiv prin demersuri a solicitat aportul instanței de fond, care la rândul său a respins aceste demersuri: în așa mod a încălcat "principiul egalității armelor" și respectiv SRL "CASADAVA" nu a avut posibilitatea de a prezenta probe în apărarea sa. Din acest motiv, odată cu depunerea apelului, am solicitat casarea încheierilor prin care s-a dispus respingerea demersului cu privire la efectuarea controlului tematic la SRL "Carita Trans", SRL „Plato Plus" și la SRL "CASADAVA", concomitent a fost solicitat ca instanța de apel printr-o încheiere să dispună efectuarea controlului tematic la: SRL "Carita Trans", SRL „Plato Plus" și la SRL "CASADAVA" prin care să fie constatat de către organele abilitate - obligațiunile privind achitarea TVA față de buget.

6. Procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor declarate de către administratorul SRL „CASADAVA”, Chirtoacă Boris, reprezentantul legal al SRL „CASADAVA”, Boșcanean Vitalie și avocatul Cerga Ion în numele inculpatului Chirtoacă Boris, invocând că acestea urmează a fi respinse, ca inadmisibile.

7. Judecând recursurile în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că recursul declarat de către avocatul, Cerga I., în numele inculpatului urmează a fi respins, iar recursul declarat de către administratorul SRL „CASADAVA”, Chirtoacă Boris și reprezentantul legal al SRL „CASADAVA”, Boșcanean Vitalie urmează a fi admis, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel și cu dispunerea rejudecării cauzei, în partea condamnării persoanei juridice SRL „CASADAVA”, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

7.1. Referitor la recursul declarat de către avocatul Cerga Ion în numele inculpatului Chirtoacă Boris

Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, îl respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de

procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz se reține, că potrivit textului recursurilor declarate de recurenți, aceștia invocă temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 5), 6), 8) Cod de procedură penală, și anume că „cauza a fost judecată în prima instanță sau în apel fără citarea legală a unei părți, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, fapta incriminată inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii”.

Raportând normele nominalizate la situația în cauză, Colegiul penal constată că, temeiurile la care se referă autorul recursului nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

Colegiul penal menționează că, recurentul în mare parte critică decizia instanței de apel sub aspectul aprecierii probelor de către acesta, indicând că instanța de judecată eronat și greșit a apreciat ansamblul de probe administrate.

Instanța de recurs ține să remarce că, la această etapă a procedurilor nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele ierarhic inferioare, or, aceasta fiind atributul exclusiv al instanțelor de fond. Deci, Colegiul penal nu va examina criticile referitoare la presupusa greșită reținere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente factice, ci va verifica, prin raportare la situația de fapt stabilită de instanțele de fond, corectitudinea soluției de condamnare a inculpatului.

Astfel, se relevă că, respectând prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul declarat, a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, fiind cercetate suplimentar probele administrate de instanța de fond, astfel ajungând la concluzia corectă enunțată în pct. 4. al prezentei decizii.

În sensul prevederilor art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului declarat de avocatul Cerga I. în numele inculpatului Chirtoacă B.

Ținând seama de aceste prevederi, Colegiul penal constată că instanța de apel a fost în drept și, de fapt, întemeiat a menținut sentința de condamnare a lui Chirtoacă

Boris în baza art. 244 alin. (1) Cod penal, motivându-și detaliat și clar soluția adoptată.

Astfel, Colegiul penal conchide că temeiul invocat de către avocat și prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, nu și-a găsit confirmarea la examinarea recursului declarat, dat fiind faptul că, instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (8) Cod de procedură penală și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, cuprinzând și motivele pe care se întemeiază soluția adoptată.

În continuare, referitor la temeiul pentru recurs prevăzut la pct. 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și invocat la caz de către recurent, Colegiul penal specifică, că sub aspectul situației de "neîntrunire a elementelor infracțiunii", se înțeleg acele cazuri când s-a produs condamnarea persoanei, însă acțiunile acestuia nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii respective (persoana nu este subiect al acestei infracțiuni, lipsește latura obiectivă sau subiectivă, sau legătura cauzală dintre acestea).

Colegiul constată că prima instanță, conform prevederilor art. 314 Cod de procedură penală, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, a audiat inculpatul, a cercetat materialele cauzei și apreciindu-le în mod obiectiv, care au format convingerea instanței că vinovăția inculpatului a fost dovedită.

Instanța de apel, respectând prevederile art. 414 Cod de procedură penală, a supus verificării declarațiile inculpatului, a martorilor și probele materiale administrate, prin citirea lor în ședința de judecată și consemnarea acestora în procesul-verbal, în urma căreia a conchis asupra temeiniciei soluției pronunțate de prima instanță referitor la vinovăția inculpatului Chirtoacă B., considerând că argumentele apărării cu privire la nevinovăția acestuia nu și-a găsit confirmare în cadrul cercetării judecătorești.

Astfel, argumentele invocate de către avocatul I. Cerga referitor la nevinovăția inculpatului Chirtoacă B. în comiterea infracțiunii de invaziune fiscală, sânt neîntemeiate și se resping, deoarece atât instanța de fond, cât și instanța de apel au motivat condamnarea inculpatului prin faptul, că învinuirea a prezentat suficiente probe care cu certitudine dovedesc vinovăția acestuia de comiterea infracțiunii imputate, consemnate în pct. 4.1. al prezentei decizii.

Argumentele recurentului, precum că Chirtoacă B., nu ar fi săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, contravin materialelor cauzei, deoarece, atât instanța de fond, cât și cea de apel corect a menționat că vinovăția inculpatului se

dovedește prin probele administrate în cauză și care sunt în contradicție cu cele relatate de către recurent în apărarea inculpatului.

Mai mult, motivele invocate în recursul vizat, au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (pct. 2. – 4.1. din decizie), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor cauzei care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Referitor la criticile recurentului precum că, instanța de fond a respins demersul privind atragerea Ministerului Finanțelor al RM în calitate de parte vătămată și în calitate de specialist fiscal – Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, Colegiul penal le respinge ca neîntemeiate, or, în conformitate cu prevederile art. 59 Cod de procedură penală, *partea vătămată este considerată persoană fizică sau juridică căreia i s-a cauzat prin infracțiune un prejudiciu moral, fizic sau material, recunoscută în această calitate, conform legii, cu acordul victimei*. În acest context, Ministerului Finanțelor nu i s-au cauzat careva prejudicii morale, fizice sau materiale în urma săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal. Reieșind din circumstanțele cauzei, prejudiciu material i-a fost cauzat statului, iar procurorul, reieșind din prevederile art. 51 Cod de procedură penală, *...este în drept să pornească o acțiune civilă împotriva învinuitului, inculpatului sau a persoanei care poartă răspundere materială pentru fapta învinuitului, inculpatului, în interesul statului*, în vederea recuperării prejudiciului material. Astfel, cererea de atragere a Ministerului Finanțelor în procesul penal, în calitate de parte vătămată, vine în contradicție cu prevederile art. 59 Cod de procedură penală, instituția dată având atribuțiile sale la capitolul reprezentării intereselor statului.

Cu referire la ce-a de a doua solicitare, instanța menționează că din cadrul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat a fost invitat un inspector fiscal în calitate specialist. Totodată, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat nu este participant la proces, nu are dreptul de a lua cunoștință cu materialele dosarului și prin urmare nu le poate contesta din motiv că acestei instituții nu i-au fost lezate careva drepturi sau libertăți.

Nu poate fi reținută de către Colegiul penal, nici alegația recurentului precum că instanțele de fond neîntemeiat au refuzat citarea ÎS „Calea Ferată din Moldova” în calitate de parte vătămată, deoarece prin ordonanța organului de urmărire penală din 21.08.2014 (f.d. 243-249 vol. XXIV), Chirtoacă Boris și SC „CASADAVA” SRL au fost scoși de sub urmărirea penală pe capătul de învinuire privind comiterea infracțiunii de

delapidare a averii străine, în care a fost implicată și ÎS „Calea Ferată din Moldova”, din motiv că în acțiunile acestora nu există faptul infracțiunii, respectiv ultima pierzându-și statutul de parte vătămată.

În acest context, Colegiul penal consideră că argumentele invocate de către avocatul inculpatului, Cerga I., în recursul declarat sunt neîntemeiate, fapt ce determină incontestabil concluzia de respingere a acestuia ca inadmisibil cu menținerea hotărârii contestate.

7.2. Cu referire la recursul declarat de către administratorul SRL „CASADAVA”, Chirtoacă Boris și reprezentantul legal al SRL „CASADAVA”, Boșcanean Vitalie

Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2 lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Astfel, conform prevederilor art. 521 alin. (1)-(3) Cod de procedură penală, *urmărirea penală în cazul tragerii la răspundere penală a persoanei juridice se efectuează cu participarea reprezentantului legal al acesteia. În cazul în care urmărirea penală pornită împotriva persoanei juridice se efectuează pentru aceiași faptă sau pentru fapte conexe și în privința reprezentantului ei legal, organul de urmărire penală desemnează un reprezentant al persoanei juridice pentru a o reprezenta în calitate de învinuit. Reprezentantul legal sau, după caz, reprezentantul desemnat al persoanei juridice o reprezintă pe aceasta la efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de prezentul cod.*

În acest sens, instanța de recurs ține să remarce că, scopul reprezentantului legal este de a apăra drepturile și interesele persoanei juridice, în mare măsură prin participarea la acțiunile procesuale. În același timp, reprezentantul nu îndeplinește funcțiile de apărător. În acest sens, persoana juridică poate angaja un avocat sau cere numirea unui apărător din oficiu.

Potrivit art. 69 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, participarea apărătorului la procesul penal este obligatorie în cazul în care bănuitului, învinuitului, inculpatului i se încrimează o infracțiune gravă, deosebit de gravă sau excepțional de gravă, iar conform art. 16 alin. (4) Cod penal, infracțiunea prevăzută la art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, este o *infracțiune gravă*.

Ținând seama de aceste prevederi, Colegiul penal constată că, în privința

administratorului SC „CASADAVA” SRL a fost pornită urmărirea penală pentru o faptă conexă cu cea pornită în privința persoanei juridice SC „CASADAVA” SRL, iar în cazul în care o faptă este incriminată atât persoanei fizice ca inculpat, cât și persoanei juridice al cărei administrator este persoana fizică inculpat, persoana juridică urmează a fi reprezentată de către un reprezentant.

În cadrul urmăririi penale și în instanța de fond în calitate de reprezentant legal al SC „CASADAVA” SRL a fost numit Lisnic Mihail (f.d. 220 vol. XXIV), ulterior în calitate de reprezentant legal a fost numit Boșcanean Vitalie (f.d. 60 vol. XXV).

Conform materialelor cauzei, în instanța de fond, judecarea cauzei în privința inculpatului persoană juridică are loc conform regulii generale și luând în considerare faptul că infracțiunea incriminată persoanei juridice SC „Casadava” SRL, este o infracțiune gravă, participarea apărătorului la procesul penal era obligatorie, însă instanța de fond a omis acest fapt, ceea ce a dus la încălcarea dreptului la apărare prevăzut de art. 17 Cod de procedură penală.

Tot aici, instanța menționează că, conform procesului-verbal al ședinței de judecată în instanța de fond din 25.11.2014 (f.d. 18 vol. XXV), reprezentantul persoanei juridice SC „CASADAVA” SRL, Lisnic Mihail în cadrul ședinței nominalizate la întrebarea instanței dacă are nevoie de un avocat, acesta a răspuns că nu are nevoie.

Însă, potrivit prevederilor art. 78 alin. (5) Cod de procedură penală, *reprezentantul legal al victimei, părții vătămate, părții civile, bănuیتului, învinuitului, inculpatului nu este în drept să întreprindă acțiuni împotriva intereselor persoanei pe care o reprezintă, inclusiv să renunțe la apărătorul învinuitului, inculpatului.*

În sensul dat, Colegiul penal menționează faptul că, reprezentantul legal al persoanei juridice SC „CASADAVA” SRL nu avea dreptul de a se refuza de apărător, iar instanța de judecată era obligată să o asigure pe ultima cu apărător.

Mai mult ca atât, despre faptul dat au menționat procurorul și avocatul inculpatului SC „CASADAVA” SRL – Pșeneac Parascovia (numit în baza mandatului din 30.03.2017), în instanța de apel conform procesului-verbal al ședinței de judecată din 30.03.2017 (f.d. 48-53 vol. XXVI), însă instanța de apel a admis în mod tacit eroarea comisă de instanța de fond în partea ce ține de neadmiterea în proces a unui apărător care să apere interesele inculpatului SC „CASADAVA” SRL, prin menținerea sentinței fără modificări.

Reieșind din cele expuse, instanța de recurs consideră că instanța de apel a încălcat prevederile normelor citate mai sus, motiv pentru care consideră că recursul

declarat de către administratorul SRL „CASADAVA”, Chirtoacă Boris și reprezentantul legal al SRL „CASADAVA”, Boșcanean Vitalie, în această parte, este întemeiat și că respectiva cauză penală urmează a fi transmisă la rejudecare, pe motiv că persoanei juridice SRL „CASADAVA”, i-a fost încălcat dreptul la apărare.

Complementar, Colegiul penal menționează că, ținând cont de motivul trimiterii la rejudecare, nu se poate expune referitor la celelalte motive invocate de către recurent în recurs, cauza urmând a fi supusă rejudecării în ordine de apel.

Astfel, potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, ea casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

Având în vedere că eroarea de drept menționată nu poate fi corectată de către instanța de recurs, decizia instanței de apel în prezenta cauză penală urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță.

La noua rejudecare a cauzei instanța de apel are obligația ca în conformitate cu art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și recurs, să respecte prevederile art. 394, 414 Cod de procedură penală și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 1)-2) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar, declarat de către avocatul Cerga Ion în numele inculpatul Chirtoacă Boris împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel de Chișinău din 11 mai 2017.

Admite recursul ordinar declarat de către administratorul SRL „CASADAVA”, Chirtoacă Boris și reprezentantul legal al SRL „CASADAVA”, Boșcanean Vitalie, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel de Chișinău din 11 mai 2017, în partea condamnării persoanei juridice SRL „CASADAVA” și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale deciziei atacate se mențin.

Decizia nu se supune căilor de atac în partea rejudecării cauzei și este irevocabilă în partea respingerii recursului.

Pronunțarea deciziei integrale la **07 noiembrie 2017**.

Președinte:

Gordilă Nicolae

Judecători:

Guzun Ion

Covalenco Elena

Catan Liliana

Diaconu Iurie